

Carend
ook als je niet meer beter wordt,
verdien je de beste zorg!

**Onderwijs in
palliatieve zorg (en specifiek) zingeving**

SM de Hossion, Longarts | November 2024

1

Carend

**STICHTING
KOMMA**

Carend - 2023-09 - Palliatieve zorg "Levensmomenten aan de Agaat" | carend.nl

2

**De dood wordt vaak niet besproken.
Of te laat.**

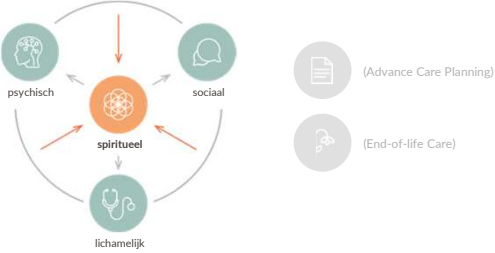
**Eén van de oorzaken: te weinig primair
en vervolgonderwijs**

3

Domeinen van palliatieve zorg

Carend

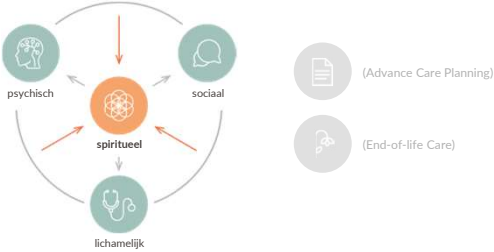

Carend - 2023-09 - Palliatieve zorg "Levensmomenten aan de Agaat" | carend.nl

4

Is zingeving onderdeel van het werk? JA!

Carend

Carend - 2023-09 - Palliatieve zorg "Levensmomenten aan de Agaat" | carend.nl

5

Onderwijsprogramma's artsen/verpleegkundigen/verzorgenden

Carend

- Basisopleiding**
 - Geneeskunde (6 jaar bachelor/master)
 - Verpleegkunde HBO/MBO
- Vervolgopleiding**
 - Medisch Specialist (3-6 jaar)
 - Huisarts (3 jaar)
 - Post-MBO/HBO opleidingen palliatieve zorg
- Nascholing van het veld**
 - Verschillende landelijke en regionale aanbieders
 - Medisch specialistische scholingen (kaderopleiding/ AdeGraaff-scholing)

Carend - 2023-09 - Palliatieve zorg "Levensmomenten aan de Agaat" | carend.nl

6

Basisopleiding Geneeskunde Carend

- Eindtermen Geneeskunde inmiddels aangepast (2020)
 - (<https://www.nfu.nl/themas/de-professional-van-de-toekomst/opleiding-geneeskunde/raamplan-artsopleiding>)
- Term zingeving, spirituele zorg, spiritualiteit: 1x
- Laatste grote evaluatie 2018 Leyen University: fragmentarisch aanbod
 - <https://link.springer.com/article/10.1007/s40037-018-0447-4>

-Lobby vanuit O2PZ. O2PZ programma loopt af per 2024.
-Ambassadeurs onderwijsknooppunten

Carend - 2020-09 - Palliatieve zorg "Twee kerntoppen aan de dag" carend.nl

7

Onderwijsmateriaal Carend

Carend - 2020-09 - Palliatieve zorg "Twee kerntoppen aan de dag" carend.nl

8

Huisartsenopleiding & Medisch specialistische opleidingen Carend

- Opleidingen door beroepsverenigingen zelf
- Palliatieve zorg aanzienlijke plaats in huisartsenopleiding en specialist ouderengeneeskunde, nauwelijks plaats in medisch specialistische vervolgoedingen
- Geen systematische reviews.
- Geen systematische lobby

Carend - 2020-09 - Palliatieve zorg "Twee kerntoppen aan de dag" carend.nl

9

Nascholing veld: fragmentarisch bereik Carend

- Landelijke aanbieders
 - Finivita: meerdere scholingen over zingeving/ UvH
 - Carend: ingebed in VVT; aandacht op congressen
 - Nursing: aandacht op congressen
 - KWF Basisscholing (t/m 2025): onderdeel programma
- Regionale aanbieders
 - Netwerken palliatieve zorg
 - Lokale aanbieders/ ROC/ Hogescholen

Carend - 2020-09 - Palliatieve zorg "Twee kerntoppen aan de dag" carend.nl

10

Onderwijs over palliatieve zorg: beperkt Hoe zit het met zingeving? Carend

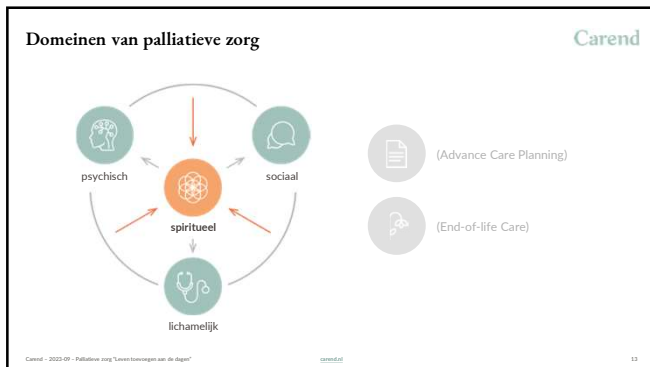
Carend - 2020-09 - Palliatieve zorg "Twee kerntoppen aan de dag" carend.nl

11

Nascholingsprogramma VVT/verpleegkundigen Carend Carend

Carend - 2020-09 - Palliatieve zorg "Twee kerntoppen aan de dag" carend.nl

12

13

Er zijn twee vragen! Carend

1. Hoe kunnen we palliatieve zorg beter borgen in alle lijnen van onderwijs?
2. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat zingeving hier een centrale plaats in krijgt?

Veel uitdagingen. Break-out sessie

14

Dank u voor uw aandacht

Carend

[carend.nl](https://www.carend.nl)
info@carend.nl
[@carend](https://www.instagram.com/carend)

[@carend_2020](https://www.facebook.com/carend2020)
[@carend_zorg](https://www.linkedin.com/company/carend_zorg)

15